Жорна часу: епіка

Тридцятирічна війна

Предыдущий пост | Следующий пост

Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.

1 ноя, 2022 в 19:27

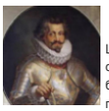

Артилерія додає гідності тому, що інакше було б потворною бійкою
Фрідріх II Великий

Цією статтею розпочинаю рубрику про історію артилерії у Західній Європі у період з кінця 16 - до середини 17 століття. Рубрика, якщо вона буде сприйнята шановним товариством позитивно, буде продовжена. Література вже зібрана і буде поступово розширятись по мірі написання. В планах описати артилерію: 1 – Нідерландів, 2 – матеріальна частина артилерії: від картабона до габіона, перша половина 17 ст., 3 – Священної Римської імперії, 4 – Швеції, 5 – Франції, 6 – Іспанії.

Умови створення артилерії Нідерландів

Для артилерії в армії Сполучених Провінцій Нідерландів не було такої ж регулярної організації, як для піхоти та кавалерії. Причина цього полягала в особливостях артилерійської справи, яка, порівняно з іншими, розвинулася лише недавно. Спочатку артилерійське ремесло мало форму та організацію цеху, який під патронатом Святої Варвари (1) діяв у кількох містах, з якого поступово розвинулася міська артилерія, яка під керівництвом пушкарів (***busmeesters)***, як називали цехових братів (2), таємно працювала над вдосконаленням свого мистецтва, і яка незабаром утворила могутній елемент оборони у військовий час.

Однак, дуже скоро національні уряди також заволоділи новою потужною зброєю війни, і кількість артилерія зросла, оскільки її важливість ставала все більш і більш визнаною. Не відставали в цьому і Голландські штати, і в останні дні свого життя Вільгельм Оранський (*Willem van Oranje 1533 - 1584рр.*) міг розпоряджатися вже досить значною кількістю гармат. Справжньої польової артилерії, як невід'ємної частини польової армії, не існувало, вона була введена набагато пізніше.

Хаотичні набори гармашів на державну службу не дозволяли поставити державну артилерію на постійну основу. У 1578 році відбулась битва при Рійменамі, в якій передусім артилерія голландців довела свою важливість і дозволила голландцям зберегти свої укріплені позиції. При скороченні армії наступного року було вирішено пушкарів ***(konstabels, Constabels***) і гармашів (***busschieters, Kanonniers***) залишити на службі у гарнізонах фортець та деяких містах. (2, 178) (3)

В подальшому, державна артилерія отримала постійне фінансування, адже з 1582 року відбувалось щорічне затвердження військового бюджету держави («***Staat van oorloge")***, в якому на утримання артилерії держави було закладено постійні видатки. (2, 179)

Основою фінансового забезпечення артилерії були угоди, які бунтівні провінції уклали в Утрехтській унії 1579 року для спільного захисту від іспанського панування. Кожна провінція Республіки мала фіксовану частку (квоту) у бюджетних видатках (звичайних витратах) на війну в країні. Державна рада (***Raad van State***) оцінила ці видатки в щорічному військовому бюджеті - «***Staat van oorloge"*** (так званому військовому стані), і подала бюджет Генеральних штатів провінціям на затвердження. Спеціальні витрати (надзвичайні витрати) завжди розподілялися між провінціями за однаковими нормами. Крім того, витрати на військове майно державної армії були розподілені між регіонами, як частина загальних військових витрат. (4, 468)

Політичні передумови розвитку артилерії Нідерландів

У 1588 році було відновлено діяльність колегіального виконавчого органу Державної ради (***Raad van State***) і Моріца Оранського (*Maurits van Oranje 1567-1625рр.*) було призначено головнокомандувачем військ Сполучених провінцій. Ця колегія керувала військовими справами, мала право вербувати і звільняти солдатів, звільняти з військових посад і т. д., а також стежити за тим, щоб командири, а також солдати складали присягу на вірність Республіці Об'єднаних Провінцій. (2, 180) Варто нагадати, що на той момент, поряд із головнокомандувачем військ Нідерландів, Моріц Оранський був штатгальтером провінцій Голландія і Зеландія. Однак, існувала небезпека єдності в управлінні військами, адже кожна провінція, що перебувала у володінні штатгальтера, бажала бачити свого штатгальтера в якості командувача частиною армії, яку вона оплачувала. Голландія неодноразово наполягала на призначенні єдиного командувача для всіх провінцій — генерал-капітана унії (***kapitein-generaal der Unie***), на що Моріц, звісно, і розраховував. На щастя, не в кожній провінції був спеціальний штатгальтер, і коли граф Мерс-ен-Ньювенар (***Adolf van Neuenahr, 1545-1589рр***), штатгальтер Утрехта, Гелдерланда та Оверейсела у 1589 році загинув під час випробування нещодавно винайдених феєрверків, не було інших командирів, крім Моріца, який би став наступником Ван Мерса на його посаді. В той же час двоюрідний брат Моріца Віллем Лодевейк ван Нассау (***Willem Lodewijk van Nassau, 1560-1620 рр***) був штатгальтером Фрісландії, а пізніше під його владу перейшли Гронінген і Дренте. Таким чином, Моріц і Віллем Лодевейк залишилися єдиними головнокомандувачами голландських збройних сил, хоча Моріца можна вважати єдиним справжнім лідером. Обидва були в найкращих стосунках один з одним і діяли з найбільшою злагодою та згодою.

Профиль

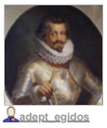

adept_egidos

adept_egidos

Календарь

Ноябрь 2022

Вс	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Весь архив

Метки

1619 1622 1628 1629 1630 1631 1632 1635 1636 1646 Іспанська армія Італія Альте Весте Бернгард Бургундія Бюкуа Валленштайн Вальтелліна Відень Вімпфен Габор Бетлен Галлас Географія війни Гогенлое Густав Адольф Доль Дюнкерк Казале Камянець-Подільський Кераско Конде Ла Валетт Лотаринзька армія Лютцен Мантуа Монферрат Нассау Нюрнберг Нідерланди Організація Основне Паппенгайм Померанія Роган Рюйтер Турн Тіфенбах анфілада армія Данії армія Нідерландів артилерія баварська армія батальйон березень битва бригада біографії валюти викуп відео війна війна в Мантуї військова музика генералітет голландська армія ескадрон піхоти життя під час війни залп звання кампанія комплектування комісія конверсія контракт контрмарш кіно лютий література мангас мушкет обговорення оголошення опитування організація офіцери перемога питання полк полон політика підрядник реконструкція ренегати реформи рецензії рота світовий контекст список сінема січень тактика тактичні школи трактати французька армія фінанси хронологія шведська армія ігри імператорська армія іспанія

Все метки

На странице

- faber_scriptor : *(без темы)* [+5]
- iilibay : *(без темы)* [+0]
- irkuem : *(без темы)* [+0]

Категории

история

Все категории

Комментарии

adept_egidos
2 ноя 2022, 15:35

Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.

Є видання історичні, але поки у видавців руки до Тридцятилітньої війни не дійшли.

faber_scriptor
2 ноя 2022, 15:24

Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.

Будем надеяться, что это позорная и преступная для нас война закончится и все получат по заслугам.

Что касается вашей работы и публикаций - дык, неужели у вас в Украине нет хороших…

adept_egidos
2 ноя 2022, 09:57

Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.

Радий вітати!
Неодмінно поборемось.

grid_ua
2 ноя 2022, 09:33

Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.

Доброго дня! Треба бороться за свое щастя :)

irkuem
1 ноя 2022, 23:47

Ultima ratio regum I: Артилерія Нідерландської республіки 1580-1648рр.

С возвращением!

И спасибо за материал!

Разработано LiveJournal.com

Дизайн Jamison Wieser

Моріц Оранський (1567-1625рр.) Віллем Лодевейк ван Нассау (1560-1620рр.)

Моріц був хорошим генералом, але не державним діячем. Відмовляючись від державних турбот, він залишив їх Олденбарневелду (***Johan van Oldenbarnevelt, 1547-1619рр***) та Штатам і повністю взяв на себе не менш гнітючі турботи щодо управління армією. (2, 181)

Система загальнодержавних військових складів та військова промисловість

У виробництві артилерійського обладнання була невелика централізація. По всій країні все ще були розкидані окремі цехи для відливки гармат, виготовлення боєприпасів та іншої необхідної для артилерії амуніції і устаткування, але й у цьому відношенні на той час уже було посіяне зерно для вдосконалення.
Принц Моріц також чітко усвідомлював, наскільки важливе для армії добре організоване постачання боєприпасів, тому він дав великий поштовх для того, щоб організувати службу боєприпасів.

Військова промисловість також працювала для забезпечення потреб держави. У 1589 році у Гаазі відкрито ливарний завод (***'s Lands Geschutgieterij***) у католицькій монастирській церкві, в якості працівників на цьому державному заводі працювали представники церковного хору (2, 197). Існували ливарні заводи також у Енкгейзені (***Enkhuizen***) і Роттердамі, а у Пюрмеренді (***Purmerend)***, Моннікендамі (***Monnickendam)*** та інших місцях було споруджено порохові млини. (1, 60).

Кожна провінція зберігала військові запаси на своєму регіональному складі (***magazijn***). Такі арсенали забезпечували підтримку не тільки військам державної армії, а й **ротам *waardgelders* (міським резервним військам з гарнізонними ставкам**и). Найбільші запаси зброї та боєприпасів Республіки знаходилися на регіональних складах Зеландії - м. Вере (***Veere***), Фрісландії - м Леуварден (***Leeuwarden)*** і особливо Голландії - м. Дордрехт (***Dordrecht)*** та м. Делфт (***Delft***). Регіональний арсенал Голландії та загальний склад Сполучених Провінцій, обидва розміщені на одному складі в Делфті, утворили центральний вузол військового постачання. Різні цифри військового бюджету того часу показують, що менш заможні провінції Утрехта, Гелдерланду і Оверейсела закуповували амуніцію та зброю на значно менші суми (від 500 до 3000 гульденів на рік), ніж Голландія, Зеландія, Гронінген і Фрісландія (від 20 000 до 600 000 гульденів на рік). Під час підготовки кампаній великомасштабні транспортування зброї відбувалися з голландських, фризьких і зеландських арсеналів, головним чином через річки, до (регіональних) складів провінцій, з гарнізонних міст і баз для кампаній, таких як Неймеген, Арнем, Слуйс і Граве або таких фортець, як Райнберк, Хюльст і Мерс. (4, 469)

Військовий склад у Делфті 17 ст.

Основним завданням роботи регіонального складу Голландії та загальнодержавного складу (***magazijn***) Делфта, який було розширено у 1601 році, було накопичення і зберігання великих запасів пороху, гноту, свинцю для гнотових мушкетів і залізних ядер для артилерії. По-друге, склади опікувалися закупівлею та утриманням польового та облогового артилерійського обозів (***veld- en belegeringstrein***), возів із матеріалами для польових укріплень, понтонним і піонерним знаряддям. Ковалі, теслі, мушкетники та мечники, які працювали на складах або поблизу них, виконували ремонт, технічне обслуговування та виготовлення обладнання для обозів. По-третє, на складах містилася велика кількість вогнепальної та холодної зброї, яка роздавалася піхотним і кінним ротам у вигляді готових пакетів або як амуніція. Подібні завдання, хоч і в меншому масштабі, виконували регіональні склади в інших губерніях, але їм не доводилося організовувати збір польового та облогового обозу. (4,470) Поряд із загальнодержавним військовим складом Делфта, існував загальнодержавний склад у Дордрехті, на якому, окрім додаткових артилерійських запасів, концентрувались безпосередньо стволи гармат та мортир.

Організація логістики вимагала безліч правил реалізації, у яких брали активну участь як Державна рада, так і відповідні ради провінцій і, зокрема, Голландії, а також комісари на складах. На практиці цю організацію потрібно було гнучко адаптувати до важливих військових реформ, таких як зміна та стандартизація зброї. На початку 17 століття було зроблено зважений вибір і прийнято рішення щодо організації логістики для досягнення ефективних результатів. Подальші дії показують, що це призвело до динамічної та постійної реформи організації матеріально-технічного забезпечення, яка була невід'ємною частиною військової реформи. (4, 470)

Окрім загальнодержавної артилерії, міста продовжували володіти власними арсеналами і артилерійським персоналом, які існували окремо від загальнодержавних. Іноді гармати для проведення окремих військових дій позичались у міст, які ще мали власну артилерію. 8 липня 1599 р. Моріц Оранський попросив місто Утрехт позичити чотири гармати на вісім або десять днів для використання на службі країні, кожна з яких була оснащена 300 ядрами та необхідним порохом. Під час захоплення міста, міська артилерія, як правило, залишалась у його власності, тоді як артилерія ворога передавалася генералітету. (1, 60)

Протягом сімнадцятого століття Голландська республіка вже могла похвалитися вражаючою та різноманітною військовою промисловістю. Більшість зброї та військової техніки вироблялися на місцях, особливо в Амстердамі та ряді інших міст. У той час як Амстердам був головним центром виробництва, відомим різноманітністю виробів, таких як мушкети, пістолети, обладунки, рушниці та порох, інші міста мали вужчу номенклатуру виробів. Утрехт виробляв броню та гранати, Делфт і Дордрехт спеціалізувалися на стрілецькій зброї, рушницях і пороху, а Гаага виготовляла бронзові гармати та стрілецьку зброю. Гауда була найважливішим центром виробництва гноту. Іншими містами виробництва стрілецької зброї були Роттердам, Неймеген, Маастрихт і Гронінген. Крім гармат, стрілецької зброї, гніту і пороху, голландські міста виробляли практично все інше, необхідне для ведення війни: піки, мушкетні і гарматні ядра, мечі, алебарди, барабани, лопати, піки, вози і лафети. (5, 231)

Виробництво зброї було організовано в різних місцевих ремісничих цехах. Сотні майстрів та їхніх помічників, таких як слюсарі, ливарники зброї, змішувачі пороху, майстри мечів, заробляли собі на життя збройовою промисловістю. Кожен майстер, у свою чергу, забезпечував роботою ряд помічників і підмайстрів. Більшість сировини потрібно було імпортувати. Наприклад, виробництво пороху не могло відбуватися без імпорту селітри з Балтики та Азії, а також сірки з Сицилії та Ельби. Основна частина виробництва зброї фактично полягала в складанні імпортованих частин: стволи та замкИ з Льєжа з'єднувались з прикладами місцевого виробництва та латунними кільцями та перетворювались на мушкети. Леза мечів і наконечники пік імпортувалися із Золінгена в Німеччині, з них виготовляли мечі та піки. Частини броні (переважно імпортовані з Льєжу) були зібрані в повні комплекти броні. Коней, м'яз війни, розводили в Голландській республіці, але також імпортували з-за кордону. (5, 232)

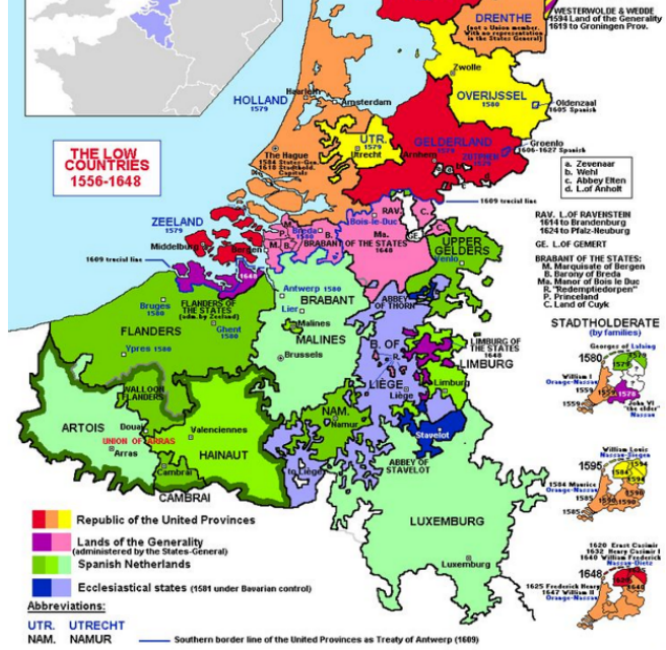

Організація артилерійського корпусу Нідерландів

Під час перших військових кампаній, які вели голландці проти іспанського панування (1568-1579рр), у Нідерландах існував корпус артилеристів, який збільшувався або зменшувався відповідно до потреби, але його організація була ближчою до цехової, аніж до військової. Кандидати в пушкарі (***konstabels***), засвідчивши свої здібності і вміння перед генералом артилерії, могли бути призначені за його поданням Державній раді на посаду пушкаря і отримував грошове утримання. Однак, тривалість перебування на посаді пушкаря була, іноді, лише на час, коли війська фактично перебували в полі, а в деяких випадках їх призначення пушкарями відбувалося в одній з фортець.(1, 61)

Сам артилерійський корпус в своїй організації під час військових реформ Моріца Оранського не був створений з чистого листа, а продовжив позитивні тенденції закладені імператорами Священної Римської імперії Карлом V (1519-1556 рр.) та Максиміліаном II (1564-1576рр.). Наприкінці 16 століття артилерійський корпус Нідерландів отримав чітку та постійну організацію. Персонал артилерійського корпусу був чітко визначений, повноваження та обов'язки для кожної посади було закріплено у виданих 31 березня 1599 року інструкціях. (4)

Перш ніж перейти до безпосереднього розгляду повноважень та обов'язків генерала артилерії, пропоную розглянути організацію всього артилерійського корпусу за посадами в ньому і згодом перейти до розгляду обов'язків кожної посади зокрема.

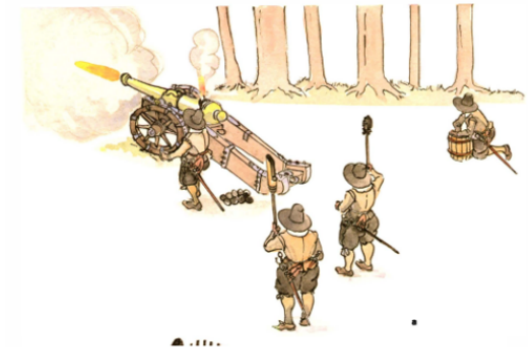

Обслуга гармати.

Для того аби мати уявлення щодо організації та складу артилерійського корпусу Нідерландів пропоную розглянути реєстри, зібрані мною із різних джерел. Нижче розміщено артилерійський обоз для шести напівкартавн із персоналом, орієнтовно на 1600 рік. Вказаний склад обозу наводить *Wijn, Jan Willem*, у своїй книзі *Het krijgswezen in den tijd van prins Maurits, Utrecht*, (1934) (стор 560) з посиланням на військово-теоретичні напрацювання графа Йоганна VII граф Нассау-Зігена (1561-1623рр).

Таблиця 1. Артилерійський обоз для шести напівкартавн із персоналом Нідерланди, 1600 рік

Personeel bij een artillerietrein van zes halve kartouwen	Персонал артилерійського обозу для 6 напівкартавн
1 Generaal	Генерал артилерії
2 Edelluiden van't geschut	2 Дворян артилерії
1 Gids	Гід
1 Commissaris	Комісар артилерії
1 Commies (Veldzeugwarter)	Комісар боєприпасів
12 Busmeesters of constabels (2 per stuk)	12 Гармашів (*по 2 на гармату*)
1 Batterijmeester	Майстер батареї
1 Kapitein der trekpaarden, met 2 Conducteurs	Капітан тяглових коней із двома візничими
1 Wagenmeester met 2 Conducteurs	Начальник над візничими з двома візничими
4 Conducteurs bij de buscruit-en munitiewagens (dus 1 conducteur op elke 5 of 6 wagens)	4 візничих на возах із порохом і амуніцією (*1 візничий на 5-6 возів*)
1 Scheepskapitein	Корабельний капітан
60 Muszquetten oder schiffsgesellen	60 матросів з мушкетами
1 Kapitein der pionniers met	Капітан піонерів
60 Schansgravers	60 Шанцекопів
45 Knechten bij de trekpaarden (1 per 2 paarden)	45 осіб обслуги на тяглових конях (*1 на двоє коней*)
96 Voerlieden (1 knecht en 1 jongen per wagen - gerekend is op 48 wagens; de beide affuiten megeteld)	Погоничі (*1 слуга і 1 хлопчик на один віз - розраховано на 48 возів; два запасних лафети включно*)
1 Barbier	Цирульник
1 Provoost	Профос
Totaal 294 man en 90 trekpaarden (15 per vuurmond n.l. 1 lamoenpaard en 7 spannen)	**Всього 294 осіб і 90 тяглових коней**

Artillerietrein van zes halve kartouwen	**Артилерійський обоз із шести напівкартавн**
2 wagens met horden	2 вози із матеріалом для забезпечення прохідності доріг
3 Halve kartouwen In de affuiten moet een kist zijn met 6 kogels en 6 kardoezen („carthausen")	3 Напівкартавни. *Лафети повинні містити ящик із 6 ядрами та 6 патронами («картуз»)*
1 wagen met buskruit	вагон з порохом, для стрілецької зброї піонерів та ін.
1 wagen met bokken, trektouwen	вагон з естакадами, тяговими канатами
3 Halve kartouwen (In de affuiten moet een kist zijn met 6 kogels en 6 kardoezen („carthausen"))	3 Напівкартавни. *Лафети повинні містити ящик із 6 ядрами та 6 патронами («картуз»)*
2 affuiten; op elke affuit een rad in reserve	2 запасних лафети; одне колесо в резерві на кожному лафеті
2 wagens met horden	2 вози із матеріалом для забезпечення прохідності доріг
2 wagens met balken enz. voor brugslag.	2 вози з балками тощо для зведення мостів
3 wagens met gereedschap v. d. timmerman, smid en radenmaker	3 вози з інструментами для теслі, коваля і колесника
1 wagens met lont	1 віз із гнітом
1 wagens met schoppen, houweelen en spaden	1 віз з лопатами, кирками та лопатами
8 wagens elk met 5 vaatjes kruit a 160 pond: per vat 15 ladingen (totaal dus 600)	8 возів кожен з 5 бочками пороху по 160 фунтів
17 wagens elk met 35 of 36 kogels van 23 pond (Per wagen wordt dus gerekend op een laadvermogen van 800—850 pond (ong. 400 K.G.))	17 возів із 35-36 ядрами калібру 23-фунти *(Тому очікується вантажопідйомність 800-850 фунтів (приблизно 400 кг) на віз)*
8 wagens met 8 eiken beddingsplanken (lang 14. breed 1 voet en dik 2 duim)	8 возів кожен перевозив 8 дубових дощок *(довжиною 14, шириною 1 фут і товщиною 2 дюйми)*
Totaal dus 6 stukken. 2 affuiten en 46 wagens	**Всього: 6 гармат 2 лафети і 46 возів**

Також дуже цікавим та інформативним є реєстр артилерійського обозу голландців при облозі ними Юліха, яка тривала та була успішно проведена в період з 28 липня по 02 вересня 1610 року під час Війни за Юліх-Клевську спадщину 1609-1610рр. (***Gulik-Kleefse Successieoorlog***). Вказаний реєстр міститься у науковій роботі фламандського математика, інженера та військового теоретика Сімона Стевіна (*Simon Stevin*) *«Castrametatio, dat is legermeting and Nieuwe Maniere van Stercktebou door Spilsluysen, 1617»*.

Таблиця 2 Реєстр артилерійського обозу голландців при облозі ними Юліха, 1610 рік

Officieren vande Artillerie:	**Офіцери артилерії:**
Generael vande artillerie	Генерал артилерії
Lieutenant	Лейтенант артилерії
Controlleur van't Gheschut	Контролер артилерії
Commis van't Gheschut	Комісар артилерії
10 Edellieden van't Gheschut.	Дворяни артилерії
25 Conducteurs	25 візничих
6 Ingenieurs met Conducteurs	6 інженерів з візничими
2 Controlleurs vande Fortificatien met Conducteurs, Commis, Schrijver	2 Контролери фортифікації з візничими комісарами і писарями
Meester Connestabel	Старший пушкар
36 Canoniers	36 гармашів
Meester Vyerwercker met 2 Conducteurs	Начальник мортир (Старший феєрверкер)
Petardier	Петардер
2 Bateriemeesters	2 майстри батареї (начальники батареї)
Meester Timmerman	Начальник теслярів
Lieutenant	Лейтенант артилерії
12 Timmerghezellen	Теслярі
2 Rademakers	Колесники
2 Smits	Ковалі
1 Schanskorsmaker	Габіонщик
2 Harniceurs of Waghesmeesters	2 Старших над візничими
1 Kuyper	Бондар
Prevoost van't Gheschut	Артилерійський профос
Chyrurgijn van't Ghefchut	Цирульник
Commis vande Trecpeerden	Комісар із тяглових коней
11 Conducteurs: by yder der 6 Canons 1, 3 Veltstucken 1, By de Affuyten en 1 Voorwaghens	11 візничих: 6 на кожну гармату по 1, 3 на кожну польову польові гармату по 1, і 1 на лафет на причіпний до гармат передок
2 Capiteynen vande Pioniers	2 капітани піонерів
100 Pioniers: 50 + 50	100 піонерів, для кожного капітана по 50
Capiteyn vande Mineurs	Капітан мінерів
25 Mineurs	25 мінерів
4 Scheeps Capiteynen	4 Корабельних капітани
240 Maetroosen: 60*4	240 матросів: на одного капітана 60 матросів
Geschut:	**Гармати:**
4 Heele Cannons	4 повних гармати (картавн)
8 Halve Cannons	8 напівгармат (напівкартавн)
3 Veltstucken	3 польових гармати
Trecpeerden totte Stucken Artillerie:	**Тяглові коні для гармат:**
4 Heele Cannons Blocwaghens 11 ghespan - 88 trecpeerden	Для 4 повних картавн на "блокваген" 11 пар на кожну - 88 тяглових коней
8 Halve Cannons yder 9 ghespan - 144 trecpeerden	Для 8 напівгармат 9 пар на кожну - 144 тяглових коней
3 Veltstucken yder 5 ghespan - 30 trecpeerden	Для 3 польових гармат 5 пар на кожну - 30 тяглових коней
6 Affuyten Heele Cannons yder 4 ghespan - 48 trecpeerden	6 лафетів для повних гармат по 4 пари на кожну - 48 тяглових коней
4 Affuyten Halve Cannons yder 3 пари - 24 trecpeerden	4 лафетів для повних гармат по 3 пари на кожну - 24 тяглових коней
2 Blocwaghens yder 1 ghespan - 4 trecpeerden	2 "блокваген" (8) кожен по одній парі - 4 тяглових коней
8 Voorwaghens yder 1 ghespan - 16 trecpeerden	8 передків для транспортування гармат по 1 парі коней - 16 тяглових коней
6 Waghens die de Haecken voeren - 48 trecpeerden	6 возів із ядрами - 48 коней
8 Molenwaghens - 48 trecpeerden	8 возів із порохом - 48 коней
in voorraet 20 ghespan - 40 voorraet	20 запасних коней
	Всього 490 коней

Наступним у розгляді буде реєстр артилерійських офіцерів та гармат, які на початку 17 століття є необхідними у великій фортеці для втримання нею облоги протягом півроку. Вказаний реєстр наведено у книзі *F.H.W. Kuypers, Geschiedenis der Nederlandsche artillerie, van af de vroegste tijden tot op heden, 1871р.*

Таблиця 3. Реєстр артилерійських офіцерів та гармат, які на початку 17 століття є необхідними у голландській великій фортеці для втримання нею облоги протягом півроку

Officieren tot dese Artillerie noodlich	**Офіцери артилерійської служби**
Generael	Генерал артилерії
8 Edelluyden van't geschut	Дворяни артилерії
1 Commies van de munitien	Комісар артилерії
16 Conducteurs	16 візничих
1 Meester Timmarluyden	Начальник теслярів
12 Timmergesellen	12 теслярів
1 Harnaqueurs	Старший над візничими
1 Schanscorffmaekers	Габіонщик

1 Ordinaris Artellerie Smits	Ординарний коваль
1 Meester mineurs	Начальник мінерів
10 Mineurs	10 мінерів
Meester Constabel	Старший пушкар
12 canonniers 4 heele cartouwen, 24 canonniers 12 halve cartouwen, 24 canonniers 24 veltstucken (12 pfund), 18 canonniers 36 veltstucken (6 pfund)	12 гармашів для 4-х картавн, 24 гармашів для 12 напівкартавн, 24 гармаші для 24-х польових гармат (по 12 фунтів), 18 гармашів для 36 польових гармат (по 6 фунтів)
1 Capiteyn van de matroosen	Капітан матросів
2 Item officiers	2 офіцери матросів
248 Matroosen: 8 op yder cartouw 8*4=32, 4 yder halff cartouw 4*12=48, 4 yder veldstuck (12 pfund) 4*24=96, 2 yder veldstuck (6 pfund) 2*36=72	248 матросів: для кожної картавни - 8 матросів, для кожної напівкартавни - 4 матроси, для кожної польової гармати 12 фунтів- 4 матроси і для кожної польової гармати 6 фунтів - по 2 матроси
Artillerie	Артилерія
4 heele cartouwen	4 повних картавни
12 halve cartouwen	12 напівкартавни
24 veltstucken (12 pfund)	24 польових гармати калібром 12 фунтів
36 veltstucken (6 pfund)	36 польових гармат калібром 6 фунтів

Стосовно поданих реєстрів персоналу артилерії, для кожної гармати було чітко встановлено кількість гармашів і матросів. Ймовірно, недоліком було те що управлінням над гармашами займався старший пушкар, а управлінням над матросами – капітан матросів. Єдиного командування окремим гарматним нарядом не було.

Варто відмітити, що назви персоналу артилерійського обозу це назви не військових рангів/звань, а назви посад, невіддільних від професії і місця в загальній структурі. На час, що розглядається артилерія ще не набула загальновійськових звань.

Вищий офіцерський склад

На чолі артилерійського корпусу стояли дворяни, які носили титул генерал-майстра артилеристів (***Meester-Generaal van hel grofgeschul***), або великого магістра (***Grootmeester***), також начальника гармат і озброєння (***Overste van hel geschut en krijgstuig***), їх служба була не постійною. Моріцом Оранським, було запроваджено посаду Генерал артилерії (***Meester Generaal der Artillerie***), назва якої надалі залишалась незмінною.

Згідно з інструкцією від 31.03.1599р. Генерал артилерії (***Meester Generaal der Artillerie***) мав в обов'язках нагляд і управління артилерією та обладнанням, матеріалами, знаряддями та військовою амуніцією, здійснював нагляд над офіцерами, ремісниками, піонерами та робітниками; піклувався про пороми і переправи, тяглових коней; про пушкарів і гармашів і взагалі про весь особовий склад артилерії. Він був зобов'язаний вести детальний облік усього особового складу та обладнання та, з відома Державної ради, призначав пушкарів і гармашів у прикордонних містах і гарнізонах, де вони, на його думку, могли служити найбільшу службу. При наймі нових гармашів, користувались його порадами і він був зобов'язаний спочатку «добре і ретельно перевірити їх на науку та досвід». Він мав вжити необхідних заходів під час маршу артилерії, щоб це було зроблено якнайшвидше та щоб вона була належним чином супроводжена, щодо цього останнього пункту, то генерал артилерії мав проконсультуватися з генерал-капітаном (5). У разі облоги вибирав позиції для батарей, закладка мін перебували в його опіці, він залишався в загальному нагляді за фортецею, коли по фортеці відкривався вогонь. Коли фортеця була захоплена, він піклувався про збереження наявної артилерії, а коли військо розпускалось, він віддавав необхідні накази про розміщення в гарнізонах всього що належало до артилерії. Крім того, він був зобов'язаний раз на рік оглядати прикордонні міста, фортеці, щоб перевірити, чи артилерія та боєприпаси були в задовільному стані; він повинен був замовити необхідний ремонт і дати короткий звіт про своє інспектування. (1, 62) В повноваженнях генерала артилерії було використання кораблів для перекидання артилерії, оскільки Моріц Оранський вимагав використовувати водні шляхи якомога більше і якомога довше для транспортування важкого артилерійського обладнання, оскільки поганий стан більшості сільських доріг того часу не дозволяв швидкого транспортування. Сільські дороги, якими необхідно було йти, піонери (***pioniers***) влаштовували, наскільки це було можливо, заздалегідь. (2, 186)

Для можливості заміни генерала артилерії під час його відсутності призначався зазвичай на початку кампанії лейтенант артилерії (***Luitenant der Artillerie).***

Командування артилерією раніше вважалось за нагороду, якою переважно нагороджувалися дворяни, що дало підстави дати їм ім'я дворяни артилерії (***Edelluyden***). Навіть якщо пізніше вибір командира артилерії більше не був виключно серед знатних осіб, звання дворян артилерії зберіглось в Нідерландах до кінця XVII ст. (1, 61) Перед вступом на посаду, дворяни артилерії повинні були скласти присягу вірність генералу артилерії. Дворянам артилерії доручали нагляд та управління призначених їм гармат та персоналу, який їх обслуговував. Вони повинні були дбати про артилерійське обладнання та обслуговування, розташування та використання, все в міру своїх знань і наказів генерал-майстра артилерії. Разом зі своїм командиром вони шукали місця, де мали розмістити батареї. Вони стежили за регулярним виконанням обов'язків своїх підлеглих; контролювали вогонь і уникали марного витрачання боєприпасів. (2, 188)

Найважливішою посадою після генерала та його лейтенанта була посада Контролер артилерії (***Contrerolleur van het geschut***), на якого було покладено вищий нагляд і відповідальність за артилерійське обладнання, він мав вести список усіх гармашів у полі, а щодо повноважень, то він мав майже таку саму інструкцію, як і генерал артилерії. Контролер артилерії вів загальні реєстри артилерійського обладнання країни, для чого Комісари зі складів у Дордрехті та Делфті та всі інші комісари боєприпасів (***Commiesen van amunitie***), комісар з тяглових коней (***Commis vande Trecpeerden***) повинні були надавати йому необхідні звіти. Поіменний список особового складу артилерії, призначеного для діючої армії, він надсилав до Державної ради, яка відповідно організовувала виплату платні.

З армією «в полі» завжди було два комісари, один з яких — комісар артилерії (***Commies van de Artillerie***) — вся важка артилерія та все, що до неї належало, а інший — комісар з боєприпасів (***Commies van amunitie***)— порох, свинець і гніт для піхоти та кінноти, ручна вогнепальна зброя, інструменти, дерево і залізні вироби, мости і т. д. Комісари наймали певну кількість візничих (***Conducteurs)***, частково кінних, чиї обов'язки полягали в доставці боєприпасів до місць, де вони були потрібні, наприклад, до батареї, окопів тощо, тоді як кожному з них було доручено нагляд за частиною запасів матеріалу, який доручено їм до перевезення. Ремісники повинні були отримати і повернути їм необхідні інструменти. (1, 65) Весь персонал візничих очолював старший над візничими (***Wagenmeester).***

Корпус для обслуговування гармат, мортир та петард

Гармаші та пушкарі (***Kanonniers of Constabels***)) були призначені для фактичного поводження з гарматами. Вони або перебували на постійній службі (***Ordinaris Canoniers***), а потім служили в гарнізонах фортець, або їх наймали на час походу чи облоги (***Extraordinaris Canoniers***). В обох випадках, як і офіцери, вони отримували окрему комісію. Найняті на службу, вони повинні були озброїтися лічильною палицею (шкала Гартмана - ***talstok) (8)***, гнотовою палицею, ріжком для пороху (каптенармус), очисною голкою (для очистки запального отвору) та циркулем (для заміру діаметрів ядра та гармати). Хоча на початку позначення пушкарі (***Konstabel***) і гармаші (***Kanonnier***) іноді довільно використовувалися для позначення однієї і тої ж самої посади, пізніше перше позначення було присвоєно виключно тим, хто здійснював своєрідне верховенство над іншими. Вони належали до вищого класу, отримували вищу заробітну плату, ніж інші, і, звичайно, завдячували цій перевазі своїм великим знанням, умінням і досвіду. Перед вступом на службу пушкарі і гармаші повинні були здати іспит на свою майстерність (2, 188)

Очолював гармашів так званий Старший пушкар (***Veld-Constabel або Meester Constabel)***, який відповідав за нагляд за іншими гармашами і щодня проїжджав повз батареї. Він вів список, у якому були названі всі найняті артилеристи, щоб завжди міг доповісти генералу, де можна знайти найкращих артилеристів. Після 1649 року посада старшого пушкаря отримала ранг капітана. (2, 192) Фредерік Хендрік (***Frederik Hendrik van Oranje*** 1584-1647рр.), який значно розширив постійний особовий склад артилерії, мав від 230 до 250 пушкарів та гармашів.

Як правило, для стрільби з гармати вимагалося по два гармаші (***Kanonniers***), а решта обслуги гармати складалася зі помічників, які зазвичай в голландців переводились із екіпажу корабля і вони принесли свою назву в артилерію, бо так і називались - матросами (***Bootsgezellen van 't geschut або Matroosen***) (6) (1, 66) 70-80 матросів очолював капітан (***scheepskapiteinen, Capiteyn van de matroosen***), матроси працювали не тільки біля гармат а й перевозили артилерію водними шляхами і займались її завантаженням та розвантаженням.

На додаток до особового складу, згаданого вище, до артилерії було додано чотири або п'ять петардерів (***petardiers***), які виготовляли петарди, інколи, ручні гранати і слідувати за армією в полі.

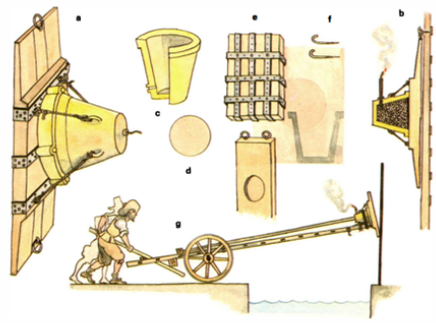

Петарда і її використання

Зі все більшим поширенням мистецтва виготовлення вибухових снарядів (феєрверків) почали наймати людей, які були дуже вправними в цій справі. Спочатку прирівняні до пушкарів, феєрверкери (***Vuurwerkers***) поступово отримали більш високий ранг. Завданням феєрверкерів було стрільба з мортир та виготовлення відповідних снарядів (розривних), запалювальні та сигнальні ракети та ручні гранати і навіть вимагалось вміти готувати і використовувати брандери. Вони повинні бути знайомі з використанням петарди. (2, 192)

Начальник мінерів (***Meester-mineur***) посаду якого спочатку обіймали виключно іноземці, пізніше отримав ранг капітана мінерів і зазвичай був інженером, який виконував всю роботу, пов'язану з гірничою війною, підкопами та закладкою мін. (2, 195)

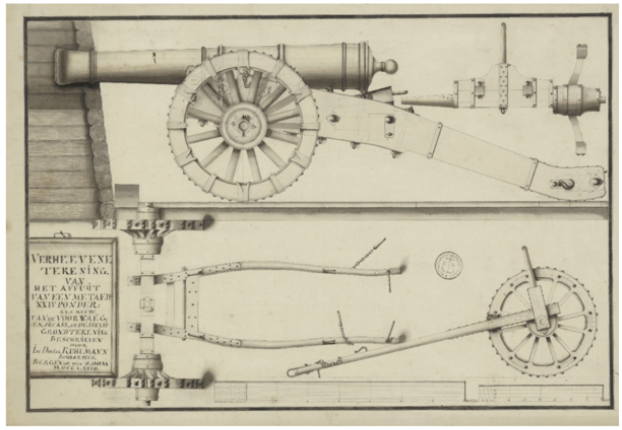

Гармата і передок для транспортування гармати - voorwagen (щодо особливостей упряжі передка див. прим. 9)

Інженерний корпус

Організацією облогових робіт займався контролер фортифікацій (***Controlleurs vande Fortificatien***), а нагляд за будівництвом батареї було доручено двом майстрам батареї (***Bateriemeesters***), яких також називали начальники батареї (1, 78).

Будівництво укріплень і утримання існуючих фортець було доручено інженерам (***meester-ingenieur)*** або військовим архітекторам ***(krijgsbouwmeester)***. У час до Моріца Оранського не думали про належну підготовку інженерів, тому що для виконання цієї посади просто відбирали людей, які вважалися придатними для цієї мети, як правило, математиків або архітекторів, які ознайомилися з військовими укріпленнями через власне навчання. Штатгальтер, однак, особливо дбав і про це; він дав майбутнім інженерам спеціальну освіту в Лейденському університеті і з цією метою в січні 1600 р. надіслав викладачам інструкцію, яку склав Сімон Стевін (1548-1620рр.) (10), в якій регулювалася як теоретична, так і практична освіта.

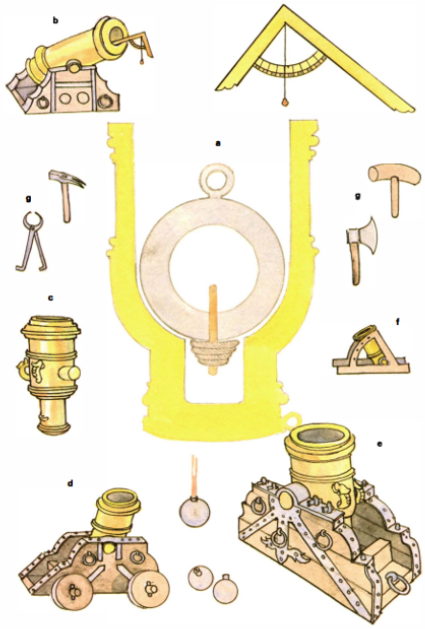

Мортири

Служба транспортування і ремісничий персонал

Само собою зрозуміло, що Моріц Оранський приділяв особливу увагу понтонній системі з огляду на особливий характер театру війни, на якому він працював, для чого артилерія завжди везли необхідне обладнання для мостів, які мали служити для перетину каналів. Нагляд за цією важливою частиною армійського спорядження було доручено начальнику переправ (***Brugmeester***), який мав у своєму розпорядженні всі великі артилерійські переправи, кораблі, баржі, вітрила, троси, канати тощо. Крім того, були призначені спеціальні комісари для нагляду за вказаними засобами переправ (***Commies of Opziener***). (1, 79)

Більше того, генерал артилерії мав під своїм наказом одну або кілька рот піонерів (***pionniers, esplanadeurs***)— кожна з капітана, лейтенанта, двох капралів, барабанщика та 50 солдат регулярної служби, які коли армія була в польових умовах, були збільшені ще 30 піонерами і використовувалися особливо для наземного транспортування гармат і возів, риття траншей і окопів та для поліпшення доріг.

Крім того, коли армія виходила «в поле», в артилерію приймали: Два майстри-теслі (***Meester timmerlieden***), кожен із 30-36 або більше хорошими теслями, кожен зі своїми інструментами (Майстер-тесля керував усіма теслями та їхніми слугами, наглядав за роботою, яку вони виконували, давав звіт про матеріали та інструменти, теслі допомагали артилеристам і матросам завантажувати, транспортувати й заряджати гармати на кораблях, вони ремонтували пошкоджене обладнання, робили дерев'яні галереї для перетину каналів або для гірничих робіт) (2,194); Два майстри-ковалі (***Meester Smids***) з двома слугами; два Колесника (***Rademakers або Wielmakers***) зі слугою кожен для ремонту коліс у возах та лафетах гармат; одного бондаря (***Kuiper***) для відновлення бочок з порохом; Габіонщик (***Schanskorfmaker***) з прислугою для виготовлення габіонів і бар'єрів; гідротехнік (***Rijswerker***) для відводу води; майстри з плетіння канатів (***Lijndraaijer of Gareelmaker***); Три-чотири майстри з кінської упряжі (***harniqueurs of affuitsmeerders***).

Профос (***Provoost***) відповідав за дотримання законодавства і стежив за тим щоб не було вкрадено артилерійських матеріалів. В якості медперсоналу до артилерійського обозу був призначений цирульник (***або хірург Chirurgijn***).

Артилерійські ремісники, особливо теслі, якщо вони залишалися на службі після закінчення кампанії були залишені на держаному утриманні, відправлені в укріплені прикордонні міста і тимчасово приписувались до гарнізону. При формуванні польової армії генерал-майстер письмово викликав їх бути в призначене місце в призначений час. (2. 192)

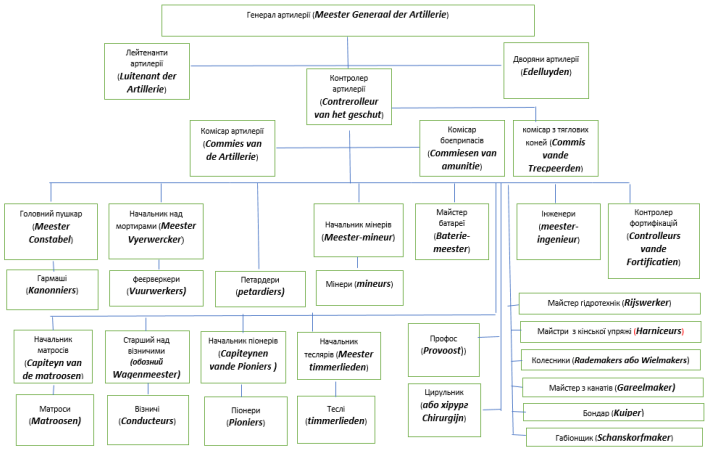

Метки: Нідерланди, артилерія, організація

7 | 8 комментариев | Оставить комментарий | В избранное | Поделиться | Отслеживать | Пожаловаться | Ссылка

Комментарии

(8 комментариев — Оставить комментарий)

faber_scriptor
1 ноя, 2022 19:30 (местное)

Ух...фундаментально! Приветствую вас, дорогой Эгидос! Вы не думали подобные посты отправлять как статьи в какие-нибудь профильные журналы?

Ссылка | Ответить | Ветвь дискуссии | Нравится | Пожаловаться

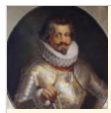

adept_egidos
1 ноя, 2022 20:22 (местное)

Мої вітання!
Якщо не впаде ворожа російська ракета і не буде обстріляний наш енергетичний комплекс, то фундаментальну працю я завершу. Надто багато змінних, але це не на довго.
Щодо профільних журналів, то мене нікуди не кличуть, я сам не нав'язуюсь. Правда мене використовують у якості джерел досить поважні видання, що вже радує.

Такі справи.

Ссылка | Ответить | Уровень выше | Ветвь дискуссии | Нравится 1 | Пожаловаться

grid_ua
2 ноя, 2022 11:33 (местное)

Доброго дня! Треба бороться за свое щастя :)

Ссылка | Ответить | Уровень выше | Ветвь дискуссии | Нравится | Пожаловаться

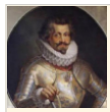

adept_egidos
2 ноя, 2022 11:57 (местное)

Радий вітати! Неодмінно поборемось.

Ссылка | Ответить | Уровень выше | Ветвь дискуссии | Нравится | Пожаловаться

faber_scriptor
2 ноя, 2022 17:24 (местное)

Будем надеяться, что это позорная и преступная для нас война закончится и все получат по заслугам.

Что касается вашей работы и публикаций - дык, неужели у вас в Украине нет хороших научно-популярных или академических исторических журналов?

Ссылка | Ответить | Уровень выше | Ветвь дискуссии | Нравится | Пожаловаться

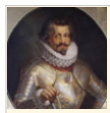

adept_egidos
2 ноя, 2022 17:35 (местное)

Є видання історичні, але поки у видавців руки до Тридцятилітньої війни не дійшли.

Ссылка | Ответить | Уровень выше | Ветвь дискуссии | Нравится | Пожаловаться

lilibay
1 ноя, 2022 21:44 (местное)

Дякую

Ссылка | Ответить | Ветвь дискуссии | Нравится 1 | Пожаловаться

irkuem
2 ноя, 2022 01:47 (местное)

С возвращением!

И спасибо за материал!

Ссылка | Ответить | Ветвь дискуссии | Нравится 1 | Пожаловаться

(8 комментариев — Оставить комментарий)